

5. Yakovleva L., Yarova L., Koltsov V. (2021). Institutional Interaction in the Network Society: Public Authorities, Opposition, Interest Groups. *Proceedings of the International Conference on Social Science, Psychology and Legal Regulation* (SPL 2021). Vol. 617. URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/spl-21/125966712>

Ключові слова: інститути, інституціоналізація, неоінституціоналізм, мережеве суспільство, опозиція, групи інтересів.

Key words: institutions, institutionalization, neo-institutionalism, network society, opposition, interest groups.

ЯКОВЛЕВА ЛІЛІЯ ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціології, доктор політичних наук, доцент*

КООРДИНАЦІЯ МІЖІНСТИТУЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЯК ОСНОВА ЛЕГІТИМНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Координація міжінституційної взаємодії є однією із найважливіших функцій публічної влади. При цьому, вплив координації на легітимність публічної влади усе ще є недооціненим серед політичних теоретиків та практиків публічного управління. Сучасні суспільства потребують від публічної влади більшою мірою саме координації, а не інформаційних маніпуляцій чи загроз застосування насильства.

Відзначимо важливість дослідження як публічних так і латентних практик міжінституційної взаємодії: «Вивчення інституційної взаємодії пояснює вербальну діяльність та механізми взаємодії, за допомогою яких реалізуються інституційні практики... для чутливого аналізу цих практик аналітик повинен володіти достатніми знаннями про контекст. В інституційних умовах агент може орієнтуватися на знання експертів або організаційні процедури, що сприймаються як належне для відповідної практики, але не відомі стороннім особам» [1].

Повною мірою це стосується українського суспільства – складного та фрагментованого, але здатного до самоорганізації. Саме тому, слід визначити координацію міжінституційної взаємодії як основу легітимності публічної влади у процесі реалізації європейського вибору України. Без легітимності неможливо уявити сучасну систему публічної влади, а функція координації міжінституційної взаємодії стає однією із головних. В умовах фрагментації суспільства саме партнерський підхід здатний забезпечити спроможність влади вирішувати проблеми громадян – від економічних до безпекових, а отже – визначити її легітимність [2].

Перехід від тоталітарного радянського режиму та пострадянської моделі опікунської держави до демократичної моделі взаємодії влади

та громадян має завершитись, нарешті, створенням моделі держави-партнера. Виконання функції координації процесу міжінституційної взаємодії стає важливим доповненням до наявної в українських реаліях моделі електоральної легітимності влади, заснованої на проведенні чергових та позачергових виборів.

Слід наголосити на двох складових глобального контексту міжінституційної взаємодії, спрямованої на реалізацію європейського вибору України: «Якщо виникає невідповідність між політичним порядком (соціальною дійсністю) та легальністю (як сукупністю правових норм та правил здобуття та утримання влади завдяки суспільній підтримці), то виникає революційна ситуація переходу. Саме так створювалися політичні порядки традиційних суспільств модерну та постмодерну з властивими для них уявленнями щодо легітимності та правовими і конституційними нормами легальності (законності) публічної влади. Саме тому, якщо національні еліти обирають шлях легітимації публічної влади через опору на українське суспільство, то вони мають міцно стояти на двох «китах»: демократії та інформаційному суспільстві. Останнє характеризується на даному етапі інтернет-комунікаціями та їх важливою складовою – соціальними мережами» [4].

Координація вертикальної та горизонтальної міжінституційної взаємодії передбачає визначення та узгодження інтересів суспільних груп, забезпечення діалогу між їх представниками. Координація стає головним напрямком діяльності публічної влади, від якого повною мірою залежить її легітимність.

Координація публічної влади спрямована на підвищення ефективності міжінституційної взаємодії. При цьому, не можна обмежувати координацію лише трикутником «парламент – президент – уряд». Відзначимо: «Необхідно залучення до інституційної взаємодії усіх інститутів публічної влади (центрального уряду та місцевого самоврядування), інституту опозиції (передусім, парламентської), а також груп інтересів (груп тиску). Адже фундаментальною умовою консолідованої демократії виступає інституціоналізація публічної влади, опозиції та груп інтересів» [5].

Одним із глобальних трендів сучасності, який безумовно впливає на українське суспільство, є становлення мережевого суспільства. Цей тип суспільства трансформує принципи функціонування та розуміння ролі публічної влади, які спричинені переходом від ієрархічних соціальних відносин індустріального суспільства до мережевої взаємодії інформаційного суспільства на усіх рівнях: глобальному, регіональному та локальному [3].

Відбувається суттєве зростання ролі соціальних комунікацій, інституту масмедіа, комунікативних технологій тощо у процесі координації публічної влади. Це має бути враховано у процесі міжінституційної взаємодії: легітимною може бути лише така публічна влада, яка користується довірою у масмедіа та використовує потенціал комунікацій у координації. Наголосимо: «Для публічної влади, окрім іншого, зростання ваги комунікативного чинника має наслідком необхідність

реорганізації діяльності прес-служб та посилення уваги до соціальних мереж. Щодо першого пункту, то основну увагу під час роботи прес-служб відтепер має бути приділено не традиційним масмедіа (телебачення, радіо, преса), а комунікації у мережі інтернет (сайт, електронна пошта, месенджери тощо)... Технологічні інновації (від інтернету до смартфонів, від електронної пошти до соціальних мереж) спричиняють зміну звичних уявлень щодо соціального порядку та пов'язаних із ними концепцій легітимності. Соціальні мережі не лише об'єднали мільйони користувачів, але й створили технічні можливості зворотного зв'язку та інклюзивності для всіх учасників мережі» [4].

В реаліях масштабної військової агресії до функцій публічної влади слід віднести також координацію міжінституційної взаємодії на глобальному рівні – із зарубіжними партнерами України та глобальними центрами впливу.

Отже, задля підвищення рівня легітимності публічної влади у процесі реалізації європейського вибору України необхідно координувати міжінституційну взаємодію за такими напрямками, як горизонтальна та вертикальна взаємодія, сприяння встановленню та постійному розширенню мережі міжінституційної взаємодії на глобальному, регіональному та локальному рівнях, забезпечення підвищення ефективності взаємодії інститутів публічної влади у просторі інтернет-комунікацій тощо.

Список використаних джерел:

1. Arminen I. (2000). On the Context Sensitivity of Institutional Interaction. *Discourse & Society*. 2000;11(4), 435–458. doi:10.1177/0957926500011004001
2. Christensen T., Lægreid P. and Rykkja L. H. Organizing for Crisis Management: Building Governance Capacity and Legitimacy. *Public Admin Rev.* 2016. № 76. P. 887897. DOI: <https://doi.org/10.1111/puar.12558>
3. Haug A. V. (2008) Local Democracy Online. *Journal of Information Technology & Politics*. 4 (2), 79–99. doi: <https://doi.org/10.1080/19331680802076140>
4. Яковлева Л. І. (2020). Легітимність публічної влади: рецепції та новації : монографія. Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 325.
5. Yakovleva L., Yakovlev D. (2020). Institutional interaction and political choice in a transitional society. What role for the social sciences. *Nationalism and Ethnic Politics*, 2(4), 582–608.

Ключові слова: публічна влада, легітимність, координація, публічна політика, інституціональна теорія, міжінституційна взаємодія.

Key words: public power, legitimacy, coordination, public policy, institutional theory, inter-institutional interaction.